

WALDEMAR SEREMAK SAC

ZNACZENIE UAKTUALNIENIA SIĘ W ŚWIETLE LISTU AP. *NOVO MILLENNIO INEUNTE* ZASADNICZEGO CELU WIELKIEGO JUBILEUSZU ROKU 2000

Przygotowanie wiernych do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 i jego obchód bez wątpienia można zaliczyć do jednego z najważniejszych przedsięwzięć pontyfikatu Jana Pawła II. Sam Ojciec Święty nazwał to przedsięwzięcie kluczem hermeneutycznym swego posługiwania (por. *Tertio millennio adveniente* [dokument ten będzie dalej oznaczany skrótem: TMA], 23). Pragnął on, by w czasie celebracji jubileuszu dwutysiąclecia zstąpienia na ziemię Odkupiciela człowieka urzeczywistniła się nowa wiosna życia chrześcijańskiego (por. TMA 18), przygotowywana bardzo intensywnie m.in. przez Ojców Soboru Watykańskiego II¹. Zamknięcie Wielkiego Jubileuszu to dla Jana Pawła II źródło radości, jaką przyniosło mu podsumowanie owoców trudu włożonego w przygotowanie tego jubileuszu i troski o właściwe przeżycie go przez wszystkich chrześcijan, a także – okazja do zastanowienia się nad tym, czy w tym okresie osiągnięty został cel, jaki przed tym jubileuszem postawił, czy rzeczywiście zaistniała od dawna oczekiwana przez niego nowa wiosna chrześcijaństwa (por. *Novo millennio ineunte* [dokument ten będzie dalej oznaczany skrótem: NMI], 2). Powyższe pytania skłaniają do szukania odpowiedzi na nie, a tym samym do dokonania weryfikacji stopnia aktualności po roku dwutysięcznym zasadniczego celu obchodu Wielkiego Jubileuszu, a tak-

Dr WALDEMAR SEREMAK SAC – adiunkt Katedry Duchowości Akcji Katolickiej w Instytucie Teologii Duchowości KUL, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; adres do korespondencji: Al. Warszawska 31, 20-803 Lublin, tel. (081) 533-30-24.

¹ Por. R. G o l d i e, *Sobór Watykański II: „opatrnościowe wydarzenie”* [w:] *Tertio millennio adveniente. Komentarz teologiczno-pastoralny w opracowaniu Rady Prezydium Wielkiego Jubileuszu Roku 2000* (dalej cyt.: TMA-KTP), Sandomierz 1995, s. 121-135.

że do ustalenia zadań, które mogą wynikać dla nowego Ludu Bożego z tej aktualności. Dla dokonania tej weryfikacji, najogólniej mówiąc, należy przyrzeć się, w świetle Listu ap. *Novo millennio ineunte* (ogłoszonego przez Jana Pawła II w dniu 6 I 2001 r.), papieskiemu programowi przygotowania Jubileuszu Roku 2000, który zaprezentowany i omówiony został w Liście ap. *Tertio millennio adveniente*, ogłoszonym 10 XI 1994 r.

I. ZASADNICZY CEL WIELKIEGO JUBILEUSZU ROKU 2000

List ap. *Tertio millennio adveniente* jest dokumentem, w którym Jan Paweł II najpełniej odsonił zasadniczy cel Wielkiego Jubileuszu. Ojciec Święty ogłosił w nim motywy obchodzenia przez Kościół tego jubileuszu oraz program przygotowań do niego. Cel ten wyłania się z tych fragmentów omawianego listu apostolskiego, w których wyraźnie oddane zostało to, czego jako wyniku obchodu tego jubileuszu Jan Paweł II oczekiwał, a także z analizy pozostałych fragmentów wymienionego dokumentu, przeprowadzonej pod kątem zrekonstruowania głównego motywu zainicjowania przez Papieża-Polaka uroczystego obchodu dwutysiąclecia chrześcijaństwa, nazywanego Wielkim Jubileuszem Roku 2000.

Jeśli chodzi o pierwsze źródło informacji o zasadniczym celu Wielkiego Jubileuszu, to należy zwrócić uwagę przede wszystkim na wypowiedzi zamieszczone w punktach: 31, 32 i 42 omawianego listu apostolskiego. W pierwszym z wymienionych jest mowa o tym, że jubileusz ten powinien utwierdzić w nowym Ludzie Bożym, mającym go celebrować, „wiarę w Boga, który objawił się w Chrystusie, umocnić nadzieję, wyrażającą się w oczekiwaniu na życie wieczne, ożywić miłość, czynnie służącą braciom” (TMA 31). Miał on mieć charakter radosnego święta, podczas którego chrześcijanie, uświadomiwszy sobie „z wiarą i zdumieniem miłość Ojca, który Syna swojego dał, «aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3, 16), zanosiliby do Boga wielką modlitwę uwielbienia i dziękczynienia, a także radowali się z doznanego od Boga miłosierdzia (por. TMA 32). Do dziękczynienia Bogu miała ich pobudzać świadomość obdarowania ich darem Wcielenia Syna Bożego oraz Odkupienia dokonanego przez Niego, jak również darem założonego przez Jezusa Chrystusa Kościoła, będącego sakramentem, czyli znakiem i narzędziem wewnętrznego zjednoczenia z Bogiem i jedności całego rodzaju ludzkiego (por. KK 1), a także tego, że niezwykle liczne są „owoce świętości, jakie dojrzały w życiu [...] wielu mężczyzn i kobiet, którzy we wszystkich pokoleniach i w każdej epoce umieli w pełni przyjąć

dar Odkupienia” (TMA 32). Jeszcze dobitniej zasadniczy cel Wielkiego Jubileuszu jest ukazany w ostatnim z wymienionych powyżej punktów. Wyraźnie jest tam napisane, że pierwszoplanowym jego celem jest ożywienie wiary i świadectwa chrześcijan (por. TMA 42). Do urzeczywistnienia tego celu miało prowadzić z jednej strony ukazanie z okazji tego jubileuszu jasno i głęboko prawdy o Chrystusie jako o jedynym Pośredniku między Bogiem a ludźmi oraz jako o jedynym Odkupicielu świata, dokonanie refleksji nad Chrystusem, Słowem Ojca, które stało się człowiekiem za sprawą Ducha Świętego (por. TMA 38, 40). Z drugiej zaś strony, ten pierwszoplanowy cel Wielkiego Jubileuszu miał być osiągnięty drogą rozbudzenia w każdym wierzącym prawdziwej tęsknoty za świętością, wzbudzenia w nim mocnego pragnienia nawrócenia i osobistej odnowy, czemu miał towarzyszyć klimat coraz żarliwszej modlitwy i poczucia solidarności z bliźnimi, szczególnie tymi, którzy byli najbardziej potrzebującymi (por. TMA 42). Prawdziwa tęsknota za świętością, mocne pragnienie nawrócenia i osobistej odnowy oraz modlitwa i pochylanie się nad ludzką nędzą z pragnieniem, by jej zaradzić, to droga uwyrażnienia świadectwa chrześcijan.

Sam obchód Wielkiego Jubileuszu według pragnienia jego inicjatora, papieża Jana Pawła II, miał być nie tylko wspomnieniem zstąpienia na ziemię Odkupiciela człowieka, przyjścia na świat Wcielonego Syna Bożego, ale także dziękczynieniem Bogu za miłosierdzie okazane rodzinie ludzkiej w dziele Wcielenia i Odkupienia, uwielbieniem Trójcy Świętej, „od której wszystko pochodzi i ku której wszystko w świecie i w dziejach jest skierowane” (TMA 55). Aby to mogło być urzeczywistnione w wymiarze całego nowego Ludu Bożego, przedmiotem refleksji Kościoła w kolejnych latach bezpośredniego przygotowania Wielkiego Jubileuszu miały być poszczególne Osoby Trójcy Świętej². Obchody Jubileuszu miały uobecniać i zarazem zapowiadać cel oraz wypełnienie życia chrześcijanina i Kościoła w Bogu Trójjedynym. Chrześcijanie – w myśl zasady: od Chrystusa i przez Chrystusa, w Duchu Świętym, ku Ojcu – mieli zmierzać do pogłębienia swej więzi z Bogiem i oddania Mu należnej czci (por. TMA 55).

² Program bezpośrednich przygotowań do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 jest skomentowany m.in. w następujących publikacjach: *Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki* (TMA nr 40). *Oficjalny dokument Papieskiego Komitetu Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000*, Katowice 1997; *Pełna jest ziemia Twego Ducha, Panie. Oficjalny dokument Komisji Teologiczno-Historycznej Wielkiego Jubileuszu Roku 2000*, Katowice 1997; *Bóg, Ojciec miłosierdzia. Oficjalny dokument Papieskiego Komitetu Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000*, red. Komisja Teologiczno-Historyczna Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, Katowice 1998.

Zasadniczy cel Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 wyłania się w toku lektury Listu apostołskiego *Tertio millennio adveniente*, także z przeprowadzonej na jego kartach analizy chrześcijańskiego sensu obchodzenia jubileuszy, a ściślej mówiąc, z teologii jubileuszu, wyłożonej w tym dokumencie nauczania papieskiego. Oprócz tego, wynika on z opisu zagrożeń i wyzwania stojących przed Kościołem oraz z zaplanowanego harmonogramu przygotowań do jego obchodu.

Nauka Jana Pawła II na temat sensu obchodzenia Wielkiego Jubileuszu wyłożona została szczególnie w rozdziale II Listu apostołskiego *Tertio millennio adveniente*. Ojciec Święty wyakcentował w niej to, że jubileusze obchodzone w Kościele, jako „rok łaski Pańskiej”, nawiązują do zwyczaju Starego Testamentu, a także odnoszą się do mesjańskiej misji Chrystusa, z którą wiąże się pojęcie „pełnia czasu” Wielki Jubileusz Roku 2000 miał być czasem urzeczywistnienia „roku łaski od Pana”, czasem w szczególny sposób poświęconym Bogu (por. TMA 11, 12). Skoro z tradycją lat jubileuszowych wiąże się fakt traktowania ich przez Kościół jako „roku łaski”, odpuszczenia grzechów, a także kar za nie należnych, pojednania zwaśnionych, wielorakich nawróceń, pokuty sakramentalnej i pozasakramentalnej, to tym bardziej miało to być obecne w czasie obchodu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. W toku jego trwania odpusty miały być udzielane o wiele szcudrzej niż w innych latach (por. TMA 14, 15). Jan Paweł II zauważył przy tym, że wyraz „jubileusz” mówi o radości. Podczas jubileuszu Kościół raduje się ze zbawienia, z faktu powrotu w czasie jego trwania wielu spośród tych, którzy z powodu grzechu zerwali więź z Bogiem, do komunii z Nim i z braćmi, ponadto, dziękuje za doznane Boże Miłosierdzie, odwołuje się do niego, błagając o potrzebne ludziom łaski, szczególnie o łaskę zjednoczenia się wszystkich chrześcijan, to jest o Bożą pomoc w odbudowie przez nich pełnej ich komunii, danie przez nich wobec świata świadectwa o swym zdecydowanym pragnieniu osiągnięcia jak najszybciej pełnej jedności (por. TMA 16).

W założeniu Jana Pawła II jubileusz, który miał być obchodzony w roku dwutysięcznym, jak każdy inny wcześniej obchodzony, miał mieć charakter radosnego święta, wypełnionego modlitwą uwielbienia i dziękczynienia, zwłaszcza za dar Wcielenia Syna Bożego oraz za dar dokonanego przez Niego Odkupienia (por. TMA 32). Ojciec Święty zauważył w związku z tym, że radość każdego jubileuszu ma związek z odpuszczeniem win, z nawróceniem. Stąd, by chrześcijanie mogli przeżywać Wielki Jubileusz w prawdziwej radości, winni uznać swoje winy, szczerze nawrócić się, wejść na drogę pojednania się z Bogiem. Dotyczy to nie tylko pojedynczych osób, ale i wspólnot. Ponieważ wierni tak w przeszłości, jak i obecnie, nie zawsze postępowali

zgodnie z wymogami Ewangelii, dlatego Kościół podczas przygotowywania się do Wielkiego Jubileuszu, a szczególnie w czasie jego celebracji, miał „wziąć na siebie ciężar grzechu swoich synów” (TMA 33), czynić pokutę i odnowić się. Przy tym, dla większego jeszcze podkreślenia wagi tego postulat, Jan Paweł II stanowczo stwierdził, że członkowie Kościoła powinni czuć się przynaglani do oczyszczenia się przez pokutę ze swych błędów, niewierności, niekonsekwencji i zaniedbań zaistniałych w ciągu minionych dwóch tysiącleci, które upłynęły od chwili przyjścia na świat Wcielonego Syna Bożego. Z mocą stwierdził, że Kościół nie może przekroczyć tego progu, nie przynaglając wiernych, swych członków, do pojednania się z Bogiem. Konieczność urzeczywistnienia tego zadania wpływała także z przypomnienia przez niego członkom Kościoła grzechów, domagających się szczególnego wysiłku i nawrócenia, jak np. tych, które stały się przyczyną podziałów między chrześcijanami, a więc „zaszkodziły jedności, jakiej Bóg pragnął dla swego Ludu” (TMA 34)³ Takim grzechem chrześcijan było „przyzwolenie [...] na stosowanie w obronie prawdy metod nacechowanych nietolerancją, a nawet przemocą” (TMA 35), czy fakt przyczyniania się do zaistnienia w świecie różnych przejawów zła (por. TMA 36), a także uleganie przez nich atmosferze sekularyzmu i relatywizmu etycznego, pojawianie się błędnych kierunków teologicznych, czy kolaboracja z reżimami totalitarnymi, jak również brak znajomości nauki Soboru Watykańskiego II. By ułatwić tę odnowę, zaistnienie pojednania z Bogiem, a tym samym doznanie prawdziwej radości i przeżywanie w niej poszczególnych dni Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, chrześcijanie mieli przede wszystkim chętnie korzystać z możliwości przystąpienia do Sakramentu Pokuty, odbudować swoją komunę z Bogiem na drodze sakramentalnej. Do tego pobudza człowieka wiara, stąd też ważną rzeczą było pogłębienie jej w nich, gdyż ta inspiruje do dążenia do świętości, będąc jakby naczyniem, które zawiera Bożą prawdę i Boże prawo.

Kolejnym źródłem wiedzy o zasadniczym celu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 jest harmonogram przygotowań do niego, a ściślej mówiąc, przedmiot katechezy i medytacji, zalecanej w toku przygotowań na danym ich etapie. Harmonogramowi przygotowań do Wielkiego Jubileuszu Ojciec Święty poświęcił cały rozdział IV omawianego listu apostolskiego. Celem pierwszej fazy przygotowań bezpośrednich, o charakterze wstępnym, która przypadła na lata 1994-1996, było głębsze uświadomienie wiernym wartości i znaczenia

³ Por. E. J. C a s s i d y, *Jubileusz: zaangażowanie w poszukiwaniu jedności*, TMA-KTP, s. 261-267; F. A r i n z e, *Rok Święty: prowokacja ku pokonaniu podziałów i obojętności*, TMA-KTP, s. 269-279.

Jubileuszu Roku 2000 w dziejach człowieka, przygotowanie kierunków refleksji i działań w skali Kościoła powszechnego (por. TMA 31). W drugiej fazie, nazwanej w omawianym dokumencie „przygotowawczą we właściwym sensie tego słowa” (por. TMA 39), obejmującej okres trzech lat (1997-1999), w roku 1997 tematem refleksji miał być Chrystus, Słowo Ojca, które za sprawą Ducha Świętego stało się człowiekiem, a w roku 1998 – Duch Święty i Jego uświęcająca obecność wewnątrz Wspólnoty Zbawienia, zaś w 1999 r. miało nastąpić „rozszerzenie horyzontów człowieka wierzącego zgodnie z perspektywą samego Chrystusa: perspektywą prawdy o «Ojcu, który jest w niebie» (por. Mt 5, 45), przez którego On został posłany i do którego powrócił” (TMA 49).

Ujmując projekt harmonogramu przygotowań bezpośrednich do Wielkiego Jubileuszu przewidzianych na czas drugiej ich fazy bardziej szczegółowo, w aspekcie tematyki rozważań i konkretnych życzeń Jana Pawła II zaadresowanych do wiernych, w 1997 r. jego temat brzmiał: „Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki” (TMA 40), a zasadniczym zadaniem członków Kościoła było poznanie przez nich prawdziwej tożsamości Chrystusa, co miało być osiągnięte poprzez: czytanie Biblii; ponowne odkrycie Chrztu św. jako fundamentu chrześcijańskiego życia; skierowanie wraz z innymi chrześcijanami swego wzroku ku Chrystusowi i – zgodnie z Jego modlitwą do Ojca – podjęcie próby stania się wraz z innymi chrześcijanami czymś jednym w Nim, zjednoczenia się; uwypuklenie centralnego miejsca Chrystusa, słowa Bożego i wiary, ożywienie jej i swego świadectwa na drodze rozbudzenia w sobie prawdziwej tęsknoty za świętością, mocnego pragnienia nawrócenia „i osobistej odnowy w klimacie coraz żarliwszej modlitwy i solidarności z bliźnimi, zwłaszcza z tymi najbardziej potrzebującymi” (TMA 42); ponowne odkrycie katechezy, jej pierwotnego sensu i wartości jako „nauki Apostołów” (por. Dz 2, 42) o osobie Jezusa Chrystusa i o Jego tajemnicy zbawienia; poznanie błędnych poglądów na temat osoby Chrystusa i form sprzeciwu wobec Niego oraz Kościoła; kontemplację Najświętszej Maryi Panny w tajemnicy Jej Boskiego Macierzyństwa (por. TMA 43), jak również dostrzeżenie w Niej wzoru wiary autentycznie przeżytej.

W roku poświęconym Duchowi Świętemu (1998) do najważniejszych zadań postawionych przez Jana Pawła II przed wiernymi można było zaliczyć: dążenie do ponownego odkrycia obecności w Kościele Ducha Świętego, działającego w nowym Ludzie Bożym na sposób sakramentalny, zwłaszcza poprzez Bierzmowanie, jak i za pośrednictwem charyzmatów, zadań i posług, które wzbudza dla dobra Kościoła (por. TMA 45); odkrycie Go jako budowniczego w toku dziejów Królestwa Bożego i jako Tego, który przygotowuje

ostateczne objawienie się tego królestwa w czasie powtórnego przyjścia Jezusa Chrystusa, działając ożywczo we wnętrzu człowieka; ponowne odkrycie teologalnej cnoty nadziei (por. TMA 46), podkreślenie i głębsze rozeznanie znaków nadziei, które można dostrzec w kończącym się stuleciu; dokonanie wnikliwej refleksji na temat wartości jedności wewnątrz Kościoła; uświadomienie sobie własnych obowiązków i wzbudzenie poczucia wartości kościelnego posłuszeństwa (por. TMA 47), a ponadto, kontemplowanie i naśladowanie Maryi jako niewiasty posłusznej natchnieniom Ducha Świętego oraz wzór postawy nadziei (por. TMA 48).

W ostatnim roku bezpośrednich przygotowań do Wielkiego Jubileuszu (tj. w roku 1999) wierni zostali wezwani przez Jana Pawła II do autentycznego nawrócenia, które miało znamionować z jednej strony wyzwolenie od grzechu (aspekt „negatywny”), a z drugiej – dokonanie wyboru dobra (aspekt „pozytywny”) „wyrażonego w wartościach etycznych zawartych w prawie naturalnym, potwierdzonym i pogłębionym przez Ewangelię” (TMA 50). Ojciec Święty pragnął, by w roku tym doszło w życiu chrześcijan do ponownego odkrycia i głębszego przeżycia Sakramentu Pokuty. Ponadto, jego życzeniem było, aby w tym czasie uwypuklona została teologiczna cnota miłości. Przypomniawszy on, że miłość do Boga i do bliźnich jest syntezą życia moralnego człowieka wierzącego, potwierdził zdecydowanie opcję preferencyjną Kościoła na rzecz ubogich i odepchniętych, wzywając zarazem członków nowego Ludu Bożego do tego, by stali się rzecznikami wszystkich ubogich świata (por. TMA 50, 51). Niezwykle wymownym było przy tym podkreślenie przez Jana Pawła II tego, że „działalność na rzecz sprawiedliwości i pokoju w świecie takim jak nasz, naznaczonym przez liczne konflikty i nie dopuszczalne nierówności społeczne i ekonomiczne, jest kluczowym aspektem przygotowań i obchodów Jubileuszu” (TMA 51). Dla ustalenia zasadniczego celu Wielkiego Jubileuszu niezwykle ważnym było również wezwanie wiernych do tego, by w roku przygotowań poprzedzającym jego obchód Kościół podjął działania zmierzające do konfrontacji z sekularyzmem i do dialogu z wielkimi religiami (por. TMA 52, 53). Kierując uwagę adresatów Listu ap. *Tertio millennio adveniente* na Maryję, Jan Paweł II stwierdził, że chrześcijanie winni dostrzec w Jej macierzyńskiej misji, szczególnie w tym ostatnim roku bezpośrednich przygotowań do Wielkiego Jubileuszu, skierowane do nich serdeczne przynaglenie do tego, by każdy z nich, czyniąc wszystko, do czego Odkupiciel człowieka wezwał ludzi, wrócił do domu Ojca, tj. nawrócił się i w pełni pojednał z Bogiem (por. TMA 54).

Jak to zostało zauważone, o zasadniczym celu Wielkiego Jubileuszu mówi nam także to, co w analizowanym liście apostolskim jest napisane o wyzwania-

niach stojących przed Kościołem przy końcu XX w. Na pewno miały one, i mają, swe źródło w fakcie, że świat potrzebuje oczyszczenia, nawrócenia (por. TMA 18). Po roku 1989 pojawiły się bowiem nowe niebezpieczeństwa i zagrożenia, które – wraz z istniejącymi od czasów dawniejszych – domagają się zaradzenia im (por. TMA 27). Reakcji wymaga także m.in. fakt, iż narody europejskie, które zbudowały państwa imperialistyczne, dopuściły się wielu dziejowych błędów i ciężkich przewinień na polu zarówno ekonomicznym, jak i politycznym w stosunku do innych narodów, których prawa systematycznie łamały. Ciężar grzechów członków Kościoła domaga się od niego, by wziął go na siebie i czynił pokutę, dążąc do odnowy (por. TMA 33). Szczególnego wysiłku i nawrócenia, jak to zostało już zauważone, według Jana Pawła II domaga się to wszystko, co zaszkodziło jedności, jakiej Bóg pragnął dla swego Ludu (por. TMA 34). Niezwykle wielkim wyzwaniem stojącym przed Kościołem jest zjawisko obojętności religijnej i „powszechna utrata poczucia transcendentnego sensu ludzkiej egzystencji oraz zagubienie na polu etyki, obejmujące nawet tak fundamentalne wartości, jak szacunek dla życia i dla rodziny” (TMA 36). Sekularyzm i relatywizm etyczny, spłylenie bądź zanik życia duchowego u wielu chrześcijan, szerzenie się niesprawiedliwości i konfliktów w świecie, wzrost zadłużenia międzynarodowego, trudności w dialogu między kulturami, podważanie godności kobiety, naruszanie praw małżeństwa i rodziny, domagają się od Kościoła, by pozostawał misyjnym i niestrudzenie, ze wzmożonym wysiłkiem, głosił Ewangelię, także narodom uchodzącym do niedawna za chrześcijańskie, szczególnie w Europie, realizując w ten sposób dzieło tzw. nowej ewangelizacji (por. TMA 36, 51, 57).

Niezwykle wiele o celu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 można się dowiedzieć z treści punktu „C” rozdziału IV Listu ap. *Tertio millennio adveniente*, zatytułowanego: *Przygotowanie bezpośrednie* (por. TMA 55), oraz rozdziału V tego listu. W punkcie „C” rozdziału IV jest mowa o tym, że celem tego jubileuszu, w fazie celebracji, miało być uwielbienie Trójcy Świętej. Do jego osiągnięcia miały przyczynić się przygotowania, realizowane w okresie trzech lat bezpośrednio poprzedzających rok 2000, przeprowadzone według programu zaproponowanego przez Ojca Świętego. W takim podejściu do obchodów Wielkiego Jubileuszu miały one być uobecnieniem i zarazem zapowiedzią celu i wypełnienia życia chrześcijanina i Kościoła w Bogu Trójjedynym, a ponieważ Chrystus jest jedyną drogą dostępu do Ojca, jubileusz ów miał przypomnieć o żywej i zbawczej obecności Jezusa Chrystusa w Kościele i w świecie.

Jan Paweł II pouczył także w zakończeniu omawianego listu apostolskiego o ekumenicznym i uniwersalnym wymiarze Wielkiego Jubileuszu Roku 2000,

jak również o tym, że Kościół ma prowadzić dalej dzieło Jezusa Chrystusa, który ogłosił Dobrą Nowinę i dał świadectwo prawdzie (por. TMA 55, 56). Kościół także i w przyszłości, jak ich pouczał Jan Paweł II, ma pozostać Kościołem misyjnym, gdyż misyjność należy do jego natury (por. TMA 57). Zauważył przy tym, że istnieje wielka potrzeba ponownego przekazania orędzia Ewangelii szczególnie mieszkańcom Europy. Stwierdził również, że Maryja jest także w dziedzinie ewangelizacji wspaniałym wzorem dla chrześcijan, ustawicznie kierując kroki ludzi ku Chrystusowi (por. TMA 59).

Z tego wszystkiego, co na temat celu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 mówi nam analiza treści Listu ap. *Tertio millennio adveniente* wynika jasno, iż jubileusz ten miał przede wszystkim doprowadzić do pogłębienia wiary i ożywienia świadectwa dawanego przez chrześcijan, bowiem wiara i życie z nią zgodne, słowo Boże przyjęte i pojęte oraz przeżywane, są podstawowym czynnikiem, gwarantującym dziełu ewangelizacji owocność, jak to wynika także z treści innych dokumentów Jana Pawła II, np. z Encykliki *Veritatis splendor* (por. VS 106-108). Odnosi się to także do działalności ekumenicznej Kościoła. Ze sprawą pogłębienia wiary i uwyrażnienia świadectwa wiernych, dawanego życiem prawdziwie chrześcijańskim, wiąże się również wezwanie ich do umocnienia przez nich swej nadziei i rozpalenia w swych sercach większego niż dotąd płomienia miłości, czy też wezwanie ich do nawrócenia i pojednania, wejścia na drogę urzeczywistniania w swym życiu pragnienia świętości. Jeszcze inaczej mówiąc, zasadniczym – głębszym – celem Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 miało być urzeczywistnienie się tego pragnienia Jana Pawła II, które pobudziło go do zainicjowania przygotowań do obchodu tego jubileuszu. Pragnął on bowiem, jak wyznał w Liście ap. *Tertio millennio adveniente*, by obchody te uobecniały i zarazem zapowiadały cel i spełnienie życia chrześcijanina oraz Kościoła w Bogu Trójjedynym (por. TMA 55). Wielki Jubileusz miał przyczynić się do wejścia – przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie – w większą niż dotąd komuniję wiernych z Ojcem, do kontynuacji dzieła samego Chrystusa oraz do urzeczywistnienia pełnej komunii między chrześcijanami i w ogóle do zjednoczenia ludzi między sobą (por. TMA 53, 55, 57, 59). Taki cel kierował uwagę Kościoła i jego działania nie tylko na wyraźnie określoną przyszłość, na mający nadejść konkretny termin czy odcinek czasu, ale i na tę dalszą, która następowała po upływie tego terminu czy odcinka czasu.

II. WERYFIKACJA AKTUALNOŚCI ZASADNICZEGO CELU WIELKIEGO JUBILEUSZU W ŚWIETLE LISTU APOSTOLSKIEGO *NOVO MILLENNIO INEUNTE* JANA PAWŁA II

Na zakończenie Wielkiego Jubileuszu, w dniu 6 stycznia 2001 r., Jan Paweł II ogłosił List ap. *Novo millennio ineunte*. Z treści tego dokumentu wyraźnie wynika, że zawiera on program działania i życia Kościoła na czas otwierający się przed jego członkami w nowym tysiącleciu, mający swe źródło w pragnieniu wypełnienia tego, co było głównym celem tego jubileuszu i co rozpoznane zostało przez Lud Boży Nowego Przymierza jako jego zadanie pod wpływem przeżyć doznanych w roku 2000 (por. NMI 1-3). Na charakter wspomnianego listu wskazuje wyraźnie postawione na jego początku pytanie o to, czy Wielki Jubileusz osiągnął cel, który mu przyświecał, a także życzenie Jana Pawła II, by duchowe dary udzielone wiernym w czasie jego obchodu trwały w nich po jego zakończeniu i by przynosiły owoce w ich życiu osobistym, rodzinnym i społecznym⁴. Ogłoszenie Listu ap. *Novo millennio ineunte* miało na celu, jak to ujawnił Jan Paweł II w homilii wygłoszonej podczas Mszy św. odprawionej przez niego na zakończenie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, w uroczystość Objawienia Pańskiego (6 I 2001 r.), wskazanie Ludowi Bożemu Nowego Przymierza kierunków refleksji, które mogłyby mu dopomóc podjąć trud dalszego pielgrzymowania ku swemu ostatecznemu przeznaczeniu z odnowionym entuzjazmem, niejako rozpoczynając na nowo, ze świeżą energią wyzwoloną w nim podczas przeżyć jubileuszowych. Ojciec Święty pragnął, by wierni podjęli jeszcze większy, niż dotąd, wysiłek dążenia do świętości i aby to ich dążenie znajdowało swój wyraz w przyjęciu postawy modlitwy i wsłuchiwania się w słowo Boże oraz w świadczeniu o miłości Jezusa Chrystusa chrześcijańskim życiem, ukształtowanym przez komunie, miłosierdzie, świadectwo dawane światu⁵

Z okoliczności oraz z motywów ogłoszenia Listu ap. *Novo millennio ineunte*, które są niezwykle czytelne, m.in. w wypowiedziach Ojca Świętego powyżej zasygnalizowanych, wynika fakt istnienia szczególnego związku między tym dokumentem a listem ap. *Tertio millennio adveniente*. Pytanie

⁴ Por. J a n P a w e ł II, *Podziękowanie Bogu i ludziom* [Przemówienie wygł. na zakończenie Mszy św., Rzym, 6 I 2001 r.], „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.), 22(2001), nr 2, s. 54-55.

⁵ Por. J a n P a w e ł II, *Serce Chrystusa zawsze otwarte dla wszystkich* [Homilia wygł. podczas Mszy św. odprawionej w Bazylice św. Piotra w Rzymie, 6 I 2001 r.], „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.), 22(2001), nr 2, s. 54.

o to, czy Wielki Jubileusz osiągnął swój cel, postawione w drugim punkcie Listu ap. *Novo millennio ineunte* i zamieszczone w tym samym punkcie stwierdzenie Jana Pawła II, że „wszystko, co wydarzyło się na naszych oczach, wymaga ponownego przemyślenia i w pewnym sensie odczytania, abyśmy mogli usłyszeć, co Duch powiedział do Kościołów w ciągu tego roku tak bogatego w przeżycia (por. Ap 2, 7. 11. 17 i in.)”, skłaniają do sprawdzenia, czy w świetle tego listu zasadniczy cel Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 jest aktualny także po jego zakończeniu.

1. Zadanie ożywienia przez chrześcijan swej wiary w świetle Listu ap. *Novo millennio ineunte*

W Liście ap. *Tertio millennio adveniente* Jan Paweł II, kreśląc plan bezpośrednich przygotowań do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, wyraźnie stwierdził, że obchód tego jubileuszu miał być drogą utwierdzenia w chrześcijanach, żyjących na przełomie drugiego i trzeciego tysiąclecia, wiary w Boga, który objawił się w Chrystusie (por. TMA 31)⁶ Ojciec Święty oczekiwał, że w roku jubileuszowym chrześcijanie ponownie uświadomią sobie z wiarą i zdumieniem, jak bardzo zostali przez Boga Ojca umiłowani, skoro wydał Syna swojego na śmierć krzyżową, „aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (TMA 32). Stąd też strukturę ideową fazy bezpośredniego przygotowania Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, obejmującej lata 1997-1999, charakteryzowało skupienie uwagi wiernych wokół Chrystusa, zgłębianie tajemnicy Wcielenia Słowa. Miało to mieć wymiar trynitarny. Na wielką wagę tego zadania wskazywało nie tylko zachęcanie wiernych do pogłębiania swej znajomości Jezusa Chrystusa, ale także wezwanie ich przez Jana Pawła II do lektury Pisma św. (por. TMA 40), czy też do ponownego odkrycia katechezy i do pogłębionego studium *Katechizmu Kościoła Katolickiego* (por. TMA 42).

W pierwszym rozdziale Listu ap. *Novo millennio ineunte* (z 6 I 2001 r.), Ojciec Święty stwierdził, że kontemplacja oblicza Jezusa Chrystusa, której wierni oddawali się w roku 2000, jest samą istotą dziedzictwa Wielkiego Jubileuszu (por. NMI 15). Zauważył on zarazem, że wierni kontemplując Jezusa Chrystusa, równocześnie wielbili „Ojca i Ducha, jedyną i niepodzielną Trójcę, niewypowiedzianą tajemnicę, w której wszystko ma początek i wypełnienie” (NMI 5). Była to więc cenna okazja do znacznego pogłębienia przez chrześcijan swej wiary. Na aktualność – w świetle Listu ap. *Novo millennio*

⁶ Por. R. F i s i c h e l l a, *Rok Święty: znak wiary, która nie męczy się nigdy szukaniem*, TMA-KTP, s.163-176.

ineunte – wezwania do „ożywienia wiary”, o którym jest mowa jako o zasadniczym celu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 w Liście ap. *Tertio millennio adveniente* (por. TMA 42), wskazują: nie tylko tytuł i pewne sformułowania zamieszczone w pierwszym rozdziale (zatytułowanym: *Spotkanie z Chrystusem. Dziedzictwo Wielkiego Jubileuszu*) listu apostolskiego ogłoszonego na zakończenie Jubileuszu Roku 2000, ale też treść jego drugiego rozdziału, noszącego tytuł: *Oblicze do kontemplacji*. Stwierdzenie Jana Pawła II: „Zadanie Kościoła polega na tym, że ma on odzwierciedlić światłość Chrystusa we wszystkich epokach dziejów i sprawiać, aby blask Jego oblicza zajaśniał także pokoleniom nowego tysiąclecia” (NMI 16), zawiera zachętę do pogłębienia przez nowy Lud Boży swej znajomości prawdy objawionej, co – jak to wynika z treści szczególnie I i II rozdziału Listu ap. *Novo millennio ineunte*, umożliwia kontemplacja Oblicza Jezusa Chrystusa. Ojciec Święty wyjaśnił też, że do Jezusa Chrystusa nie można dotrzeć inaczej, jak przez wiarę, akcentując przy tym to, że od swoich Zbawicieli oczekuje „Wyższego stopnia poznania, które dociera do Jego głębokiej tożsamości” (NMI 19). Według treści Listu ap. *Novo millennio ineunte*, praktyka kontemplacji Oblicza Jezusa Chrystusa ma być odpowiedzią wiernych na wielką potrzebę wzmożenia przez Kościół wysiłku na polu ewangelizacji (por. NMI 28, 29, 40, 41, 54), a także reakcją na ponowne uświadomienie sobie przez nich faktu powołania ich przez Boga do świętości (por. NMI 30, 31), jak również na wyzwania wynikające z dialogu ekumenicznego (por. NMI 48, 56).

2. Zadanie ożywienia dawanego przez chrześcijan świadectwa w świetle Listu ap. *Novo millennio ineunte*

Jak to zostało już zauważone, postulat ożywienia świadectwa dawanego przez wiernych bardzo wyraźnie wpisany był w program przygotowań do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000⁷. Wynikał on szczególnie ze stwierdzenia, iż ten jubileusz powinien umocnić w wiernych nadzieję, wyrażającą się w oczekiwaniu na życie wieczne, a także wzbudzić w nich miłość, czynnie służącą braciom (por. TMA 31). Uznanie własnych słabości, mocne pragnienie nawrócenia i odnowy swego życia, rozbudzenie w sobie tęsknoty za świętością, miało być praktyczną odpowiedzią na postulat ożywienia świadectwa wiernych, traktowany przez Jana Pawła II w Liście ap. *Tertio millennio adveniente* jako jeden z dwóch, obok „ożywienia wiary”, podstawowych celów Wielkiego Jubileuszu (por. TMA 42).

⁷ Por. C. R u i n i, *Trzecie milenium jako wyzwanie dla wierzących ku odnowie wiary i świadectwa*, TMA-KTP, s. 281-292.

Wezwanie do „ożywienia świadectwa” dawanego przez chrześcijan, które skierowane zostało do nich w okresie podejmowania przez Kościół przygotowań do Jubileuszu Roku 2000, staje się aktualne także po jego zakończeniu, m.in. w świetle stwierdzenia Jana Pawła II, że pamięć o żyjących w XX w. świadkach wiary, ofiarach prześladowania Kościoła, za których dziękowano Bogu podczas Wielkiego Jubileuszu, powinno się ciągle podtrzymywać, dziękczynienie Bogu za dar ich obecności pośród Ludu Bożego kontynuować i brać z nich przykład w pracy nad sobą (por. NMI 7). Szczególnie aktualnym czyni wezwanie do „ożywienia świadectwa” dawanego przez chrześcijan – postawienie przed nimi powinności kochania i naśladowania Jezusa Chrystusa (por. NMI 29). Ważne jest przy tym wyjaśnienie im, dane przez Jana Pawła II, że poznawać, kochać i naśladować Wcielonego Syna Bożego trzeba po to, aby „żyć w Nim życiem trynitarnym i z Nim przenikać historię, aż osiągnie się pełnię w niebiańskim Jeruzalem” (tamże), i zaakcentowanie tego, iż ten program nie zmienia się, mimo upływu czasu, dlatego też musi być podjęty również w trzecim tysiącleciu. Także w odniesieniu do apelu o „ożywienie świadectwa” dawanego przez chrześcijan trzeba powiedzieć, że nadaje mu aktualność – w perspektywie trzeciego tysiąclecia – fakt uznania przez Ojca Świętego konieczności wspierania ich przez kapłanów, w drodze do urzeczywistnienia w sobie świętości, za priorytet duszpasterski. Święci bowiem przynależą do Tego, „który jest w najgłębszym sensie Święty, po trzykroć Święty” (NMI 30). Aktualność, o której mowa, wypływa ponadto z wezwania wiernych do tego, by byli świadkami miłości. Uzasadnieniu wezwania wiernych do wypracowania w sobie takiej postawy i wyjaśnieniu sposobu, który osiągnięcie tego celu zagwarantuje, Jan Paweł II poświęcił cały rozdział IV Listu ap. *Novo millennio ineunte* (por. NMI 42-57). Kierowanie się chrześcijan w swym odniesieniu do Boga i do bliźnich miłością, czerpanie inspiracji z „przykazania nowego” w dziele kształtowania swej postawy wobec Boga i bliźnich, owocuje jednością, zaistnieniem wspólnoty-komunii. Okazywanie miłości jest jedną z głównych dróg rozbudowy Kościoła (por. NMI 42). Drugą z tych dróg jest głoszenie Bożej prawdy. Jak naucza Jan Paweł II w omawianym liście, czynność ta przynosi należyte owoce, gdy głosiciele Dobrej Nowiny, uczniowie Chrystusa, który mówił o sobie, że jest światłością świata (por. J 8, 12), stają się „światłem świata” (Mt 5, 14), tj. dają świadectwo prawdzie stylem swego życia, żyją zgodnie z tym, w co uwierzyli, a więc naprawdę żyją po chrześcijańsku (por. NMI 54).

Porównanie tego, co na temat zasadniczego celu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 można przeczytać w Liście ap. *Tertio millennio adveniente* z tym, co w Liście ap. *Novo millennio ineunte* dotyczy wiary i świadectwa, jakie

powinni dawać wierni, pozwala łatwo dostrzec to, iż w świetle tego drugiego dokumentu nauczania Jana Pawła II, ogłoszonego w dniu zakończenia Wielkiego Jubileuszu, cel ten w pełni zostaje podtrzymany, staje się aktualnym także w perspektywie czasowej, otwierającej się przed nowym Ludem Bożym wraz z nadejściem nowego tysiąclecia.

III. ZADANIA STOJĄCE PRZED WIERNYMI PO ZAKOŃCZENIU WIELKIEGO JUBILEUSZU W ZWIĄZKU Z AKTUALNOŚCIĄ JEGO ZASADNICZEGO CELU

Po zakończeniu Wielkiego Jubileuszu zaistniała konieczność, jak czytamy w Liście ap. *Novo millennio ineunte*, by członkowie Kościoła skierowali swoją uwagę na przyszłość i ubogaceni otrzymanymi łaskami przystąpili do wcielania w życie tego, co podczas obchodów jubileuszu postanowili uczynić (por. NMI 3). Gorliwe spojrzenie w przyszłość z nadzieją i z nowym zapalem, włączenie się w realizację zadań stojących przed Kościołem i jego członkami, wymaga od nich czystości serca. Ta czystość serca winna być wciąż podtrzymywana i pogłębiana. Miało ono okazję do oczyszczenia się w roku jubileuszowym.

Jan Paweł II poucza, że chrześcijanie w nowym tysiącleciu winni wszelkie swe przedsięwzięcia apostolskie zakorzeniać w kontemplacji i w modlitwie (por. NMI 15)⁸ Trzeba starać się o to, by najpierw „być”, zanim zacznie się „działać” Wielki Jubileusz dopomógł wielu z nich zaprowadzić to pierwszeństwo „bycia” przed „działaniem” Stało się tak dzięki skoncentrowaniu przez nich swej uwagi na Jezusie Chrystusie, wpatrzeniu się w Jego oblicze. Po zakończeniu Jubileuszu, jak stwierdza Ojciec Święty, należy jeszcze bardziej niż w czasie minionym oddawać się kontemplacji oblicza Chrystusa (por. NMI 16). Kontemplacja ta winna czerpać inspiracje z tego, co mówi o Nim Pismo św., stąd jest rzeczą konieczną, by brali je do rąk jak najczęściej (por. NMI 17). Należy jednak pamiętać, zauważa Jan Paweł II, że „W odniesieniu do Jezusa Chrystusa zwyczajna droga poznania nie wystarcza. Niezbędna jest łaska «objawienia», która pochodzi od Ojca” (NMI 20). Dlatego ważne jest uświadomienie sobie tego, „że do pełnej kontemplacji oblicza Pańskiego nie możemy dojść o własnych siłach, ale jedynie poddając się działaniu łaski”

⁸ Por. też: *Kontemplacja Jezusa warunkiem skutecznego głoszenia Ewangelii. Orędzie Jana Pawła II na Światowy Dzień Misyjny 2001 r.* [ogł. 3 VI 2001 r.], „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.), 22(2001), nr 7-8, s. 4-6.

(tamże). Prawdziwe poznanie tajemnicy Jezusa Chrystusa może zaistnieć tylko w warunkach milczenia i modlitwy. Niezwykle cenna dla człowieka jest kontemplacja oblicza cierpiącego Jezusa Chrystusa, odsłaniająca przed ludźmi ogrom miłości, jaką obdarza ich Bóg, a zarazem to, jak bardzo wielki dług zaciągnęliśmy u Niego, to że tylko w Jezusie Chrystusie i przez Niego możemy stać się naprawdę dziećmi Bożymi. Chrześcijanie mają pamiętać także i o tym, że nie powinni zatrzymywać swej uwagi tylko na wizerunku ukrzyżowanego Jezusa Chrystusa, ale winni kontemplować także oblicze Jezusa Zmartwychwstałego, by zauważyć w Jego zmartwychwstaniu odpowiedź Ojca na posłuszeństwo Wcielonego Syna Bożego, żyć w świadomości, że Jezus żyje – i Kościoła, swej Oblubienicy, nie opuszcza – oraz przez dochowanie wierności wartościom ewangelicznym trwale oddziaływać na rzeczywistość, w której egzystują, także na życie społeczne i kulturę (por. NMI 28, 29).

Chrześcijanie mają ponadto być świadkami swego powołania do świętości. Powinni zrozumieć, „że skoro chrzest jest prawdziwym włączeniem w świętość Boga poprzez wszczęcie w Chrystusa i napełnienie Duchem Świętym, to sprzeczna z tym byłaby postawa człowieka pogodzonego z własną słabością, zadowolającego się minimalistyczną etyką i powierzchowną religijnością” (NMI 31). Powinni więc wyciągać z faktu bycia ochrzczonego wnioski, że są na drodze do świętości i że nie wolno im przechodzić obojętnie obok słów Kazania na Górze. Ich życie ma także znamionować praktyka modlitwy, której powinni wciąż się uczyć (por. NMI 32, 33). Wspólnoty, do których przynależą wierni, winny stawać się szkołami modlitwy. Ze względu na rolę modlitwy w dziele realizacji zadań stojących przed Kościołem na początku nowego tysiąclecia, Jan Paweł II widzi potrzebę wzmożenia wysiłku na polu wychowania do niej i tworzenia nie tylko we wspólnotach życia konsekrowanego, ale także w społecznościach parafialnych klimatu nią przenikniętego (por. NMI 34)⁹

Bardzo ważnym zadaniem wiernych jest należyte przeżywanie niedzieli. Jej centralnym punktem, „sercem niedzieli”, winien być ich udział w Eucharystii. Jan Paweł II widzi w tym udziale niezbędny element prawdziwie świadomego i spójnego życia chrześcijańskiego, powinność, której nie można przeoczyć. Uczestnictwo członków Kościoła w niedzielnej Mszy św. to z ich

⁹ Niezwykle interesująco to zagadnienie omówił profesor Papieskiego Instytutu „Teresianum” w Rzymie Jesús Castellano Cervera w art.: *Sztuka modlitwy. Refleksje nad Listem apostoelskim „Novo millennio ineunte”* opublikowanym w: „L'Osservatore Romano” (wyd. pol.), 22(2001), nr 10, s. 47-50.

strony odpowiedź na spoczywające na nich zobowiązanie do wyrazistego świadczenia o szczególnych cechach swej tożsamości (por. NMI 36).

Jan Paweł II przypomniał w analizowanym liście, że dla chrześcijan „zwyčajnym sposobem przebaczenia i odpuszczenia grzechów ciężkich, popełnionych po Chrzcie” (NMI 37) jest Sakrament Pokuty. Zachęcił wszystkich do odważnego przystępowania do tego sakramentu, twierdząc m.in., że praktyka ta jest także drogą do odkrycia oblicza Chrystusa. Przypomniał również – jak to określił – zasadę pierwszeństwa łaski, życia wewnętrznego, świętości i modlitwy przed postawą wynikłą z przekonania, że rezultaty zależą od zdolności działania i planowania (por. NMI 38). Z zasady tej wypływa powinność ciągłego powracania wiernych do słuchania słowa Bożego, do tego, by „karmić się słowem, aby być «sługami Słowa» w dziele ewangelizacji” (NMI 40). Postawę chrześcijanina jako świadka wiary, podczas działalności ewangelizacyjnej, ma znamionować ufność w Bożą pomoc i twórcza inicjatywa (por. NMI 41).

Szczególnie ważne zadania dla chrześcijan wynikają z apelu Jana Pawła II o wypracowanie przez nich w sobie duchowości komunii. To, co Ojciec Święty na temat tej duchowości powiedział, czyni aktualnym przede wszystkim ten cel Wielkiego Jubileuszu, którym miało być „ożywienie świadectwa”, dawanego przez nich, a ponadto, ukazuje spoczywające na nich powinności. Postulat tej duchowości jest dla Ojca Świętego ważną zasadą wychowawczą, która winna być wzięta pod uwagę wszędzie tam, gdzie odbywa się proces formowania poszczególnych stanów życia w Kościele. Jan Paweł II określa duchowość komunii jako „spojrzenie utkwione w tajemnicy Trójcy Świętej, która zamieszkuje w nas i której blask należy dostrzegać także w obliczach braci żyjących wokół nas. [...] zdolność odczuwania więzi z bratem w wierze dzięki głębokiej jedności mistycznego Ciała, a zatem postrzegania go jako «kogoś bliskiego», co pozwala dzielić jego radości i cierpienia, odgadywać jego pragnienia i zaspokajać jego potrzeby, ofiarować mu prawdziwą i głęboką przyjaźń. [...] zdolność dostrzegania w drugim człowieku przede wszystkim tego, co jest w nim pozytywne, a co należy przyjąć i cenić jako dar Boży: dar nie tylko dla brata, który bezpośrednio go otrzymał, ale także «dar dla mnie». [...] umiejętność «czynienia miejsca» bratu, wzajemnego «noszenia brzemion» (por. Ga 6, 2) i odrzucania pokus egoizmu, które nieustannie nam zagrażają, rodząc rywalizację, bezwzględne dążenie do kariery, nieufność, zazdrość” (NMI 43). Na wiernych spoczywa więc powinność miłowania bliźnich, zdobywania się na co dzień na miłość (agape), której wzór mamy w Jezusie Chrystusie (por. J 13, 34) i która ma być ich znakiem rozpoznawczym (por. J 13, 35). Postawa duchowa, którą zaleca wiernym Ojciec Święty,

jest drogą do rozbudowy Kościoła, jest objawieniem w konkretnym chrześcijaństwie tego, że Kościół jest sakramentem (por. NMI 42, 44). Aby komunია była wyraźnie widoczna w relacjach między członkami Ludu Bożego, winni oni ze sobą współpracować, uważnie siebie nawzajem słuchać, respektować w pełni godność i odpowiedzialność drugich, uwzględniać to, że Kościół ma strukturę hierarchiczną (por. NMI 45, 46). Jan Paweł II przypomniał też, że z komunii wewnątrzkościelnej wynika potrzeba świadczenia miłosierdzia, które „ze swej natury zmierza do posługi powszechnej, skłaniając nas do podejmowania dzieł czynnej i konkretnej miłości wobec każdego człowieka” (NMI 49). W swej nauce na temat tej dziedziny aktywności chrześcijan, takiej ich postawy, którą nazwać można miłosierdziem świadczonym, mocno podkreślił to, że otwierający się przed rodziną ludzką nowy wiek będzie wymagał od każdego człowieka wielkiego poświęcenia w służbie najuboższemu, pełnego odzwierciedlenia w sobie tego wzoru, który widzimy w Jezusie Chrystusie, w Jego stosunku do ubogich. Jan Paweł II nauczając, że przez naszą wrażliwość na nędzę bliźnich, próbę zaradzenia jej, „dajemy świadectwo o kształcie miłości Boga, o Jego opatrności i miłosierdziu, i w pewien sposób nadal rozsiewamy w dziejach ziarna Królestwa Bożego, które sam Jezus pozostawił w czasie ziemskiego życia, wychodząc naprzeciw tym, którzy zwracali się do Niego z wszelkimi potrzebami duchowymi i materialnymi” (NMI 49), tym samym, oprócz tego, że wezwał każdego członka Kościoła do dochowania wierności Chrystusowi i Jego nauce, zaapelował o odpowiedzialność za dzieła dialogu międzyreligijnego i ewangelizacji, w których służbie jest m.in. świadectwo (por. NMI 54-56). Niezwykle ważne powinności wiernych wynikają też z potrzeby ich zaangażowania się w budowę komunii w dziedzinie dialogu ekumenicznego (por. NMI 48).

*

Przygotowania do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 miały z jednej strony dopomóc nowemu Ludowi Bożemu należycie go przeżyć: przypomnieć wiernym fakt oraz sens Wcielenia i przyjścia na świat Syna Bożego, Odkupiciela człowieka, pobudzić ich do wdzięczności Bogu za Jego miłość miłosierną do rodziny ludzkiej, zaś z drugiej – zostały zainicjowane przez Jana Pawła II po to, by weszli oni na drogę realizacji zadań, które wypływały z celów wynikłych z perspektywy wejścia Kościoła w nowe tysiąclecie, otwierania się przed chrześcijanami nowego etapu ich pielgrzymowania ku swemu przeznaczeniu, wyłonienia się czasu, darowanego im przez Boga po to, aby w toku

jego upływu dojrzewali do pełni, jaka jest im zadana, by wypełnili Bożą wolę.

Rekonstrukcja zasadniczego celu Wielkiego Jubileuszu i zestawienie go z treścią Listu ap. *Novo millennio ineunte* Jana Pawła II pozwalają zauważyć, iż jest on dla wiernych aktualny także po zakończeniu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, w nowym tysiącleciu. Uważna lektura wspomnianego listu przeprowadzona w aspekcie ustalenia zadań, które postawił Ojciec Święty przed członkami Kościoła na obecnym etapie dziejów nowego Ludu Bożego pokazuje, że z racji uaktualnienia treścią tego dokumentu zasadniczego celu Wielkiego Jubileuszu, zadania te, jeśli zostaną podjęte, pozwolą go osiągnąć, ich realizacja doprowadzić może do urzeczywistnienia tego, czego oczekiwał od Kościoła Jan Paweł II ogłaszając List ap. *Tertio millennio adveniente* i nadając konkretny kształt przebiegowi samego jubileuszu.

Obok apelu o kontemplowanie oblicza Jezusa Chrystusa, co zapoczątkowane zostało już w toku bezpośrednich przygotowań do Wielkiego Jubileuszu i wezwania wiernych do upowszechnienia tej praktyki w całym Kościele, niezwykle istotne jest jeszcze wyjaśnienie przez Jana Pawła II konieczności podążania przez Kościół w przyszłość z nadzieją, odniesienia do siebie przez cały nowy Lud Boży słów wypowiedzianego przez Chrystusa polecenia: „Duc in altum!”, pełnego podporządkowania się im i przyspieszenia kroku w tym marszu ku przyszłości (por. NMI 58). Ponadto, niezwykle wymowne jest zaakcentowanie przez Jana Pawła II konieczności naśladowania kontemplacji Maryi, „Gwiazdy nowej ewangelizacji”, niezawodnej Przewodniczki na nowej drodze (por. NMI 58, 59). Ojciec Święty w postawie Maryi, rozważającej w swym sercu tajemnicę Jezusa Chrystusa, czy też św. Pawła, pełnego entuzjazmu, całkowicie oddanego Chrystusowi i Jego Kościołowi, niezwykle mocno zaangażowanego w dzieło przepowiadania i budowy Kościoła, ukazał wzory postawy, która jeśli będzie przez chrześcijan odzwierciedlona, na pewno pozwoli im owocnie realizować stojące przed nimi zadania, wznosić wraz z całym Kościołem ku Ojcu przez Chrystusa w Duchu Świętym wspólny hymn chwały i dziękczynienia.

BIBLIOGRAFIA

A r i n z e F., Rok Święty: prowokacja ku pokonaniu podziałów i obojętności, [w:] *Tertio millennio adveniente*. Komentarz teologiczno-pastoralny w opracowaniu Rady Prezydium Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 [dalej cyt.: TMA-KTP], Sandomierz 1995, s. 269-279.

- Bóg Ojcem miłosierdzia. Oficjalny dokument Papieskiego Komitetu Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, red. Komisja Teologiczno-Historyczna Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, Katowice 1998.
- Cassidy E. I., Jubileusz: zaangażowanie w poszukiwaniu jedności, TMA-KTP, s. 261-267.
- Cottier G., Kościół i nawrócenie: najważniejsze zagadnienia Roku Świętego, TMA-KTP, s. 177-188.
- Fischella R., Rok Święty znakiem wiary, która nie męczy się nigdy szukaniem, TMA-KTP, s. 163-176.
- Goldie R., Sobór Watykański II: „opatrnościowe wydarzenie”, TMA-KTP, s. 121-135.
- Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki (TMA nr 40). Oficjalny dokument Papieskiego Komitetu Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, Katowice 1997.
- Kamyski Ł., Ekumeniczne otwarcie na inne duchowości. Uwagi na temat *Tertio millennio adveniente*, [w:] Duchowość chrześcijańska na progu trzeciego tysiąclecia. Księga Pamiątkowa ku czci Ojca Profesora Dominika Widera OCD, red. J. Machniak, J. Gogola, Kraków 1999, s. 106-120.
- Pełna jest ziemia Twego Ducha, Panie. Oficjalny dokument Komisji Teologiczno-Historycznej Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, Katowice 2000.
- Ruini C., Trzecie milenium jako wyzwanie dla wierzących ku odnowie wiary i świadectwa, TMA-KTP, s. 281-292.
- Seremak W., Akcja Katolicka a przygotowania do obchodu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, „Roczniki Teologiczne”, 47(2000), z. 5, s. 53-65.
- Seremak W., Rola życia konsekrowanego w Kościele w perspektywie Jubileuszu Roku 2000, [w:] Duchowość na progu trzeciego tysiąclecia, red. M. Chmielewski, Lublin 1999, s. 151-156.

IL SIGNIFICATO DELL'ATTUALIZZAZIONE
DEL FINE PRINCIPALE DEL GRANDE GIUBILEO DELL'ANNO 2000
ALLA LUCE DELLA LETTERA APOST. *NOVO MILLENNIO INEUNTE*

S o m m a r i o

L'Autore dell'articolo: *Il significato dell'attualizzazione del fine principale del Grande Giubileo dell'Anno 2000 alla luce della Lettera apost. Novo millennio ineunte*, p. Waldemar Seremak SAC ricorda in primo luogo questo fine e poi esamina la sua attualità nel tempo dopo la chiusura del Giubileo. In seguito alla intrapresa ricerca afferma che questo scopo del Giubileo rimane attuale anche adesso. Perciò, come nota L'autore seguendo il pensiero di Giovanni Paolo II, i fedeli devono accettare le sfide che spettano loro e tra l'altro praticare la contemplazione del volto di Cristo e vivere la spiritualità di comunione.

Tradotto da p. Stanisław T. Zarzycki SAC

Słowa kluczowe: Wielki Jubileusz Roku 2000, żywa wiara, chrześcijańskie świadectwo, inne zadania.

Key words: The Great Jubilee 2000, living faith, Christian Testimony, other tasks.